

Nem félünk a munkától

Két ízben, összesen több mint másfél hónapig nem kapott PVC-t a Magyar Kábelművek szegedi gyára. At kellett szervezni a PVC-t felhasználó üzemrészek munkáját, a dolgozók egy részét kényszerzabadságra küldték. Nemcsak az esetenkénti anyaghiány, hanem a növekvő követelmények is rugalmasságra, jobb szervezésre, ésszerű létszámgazdálkodásra ösztönzi a gyár vezetőit. Hogyan lehet több mint ezer embert foglalkoztatni, néha érdekelletéktől megosztott kollektívával megoldani a feladatokat? — erről kérdeztem Tombác Józsefet, a kábelgyár igazgatóját.

— Mennyire függ a kábelgyár a háttérparttól? —

— Kevésbé, mint az ágazat többi gyára. Bizonyos mértékig a kábelgyártás is háttérpar. Főleg különböző alap- és segédanyagokat használunk, ezeket nagy mennyiségben, állandó partnerektől vásároljuk. A hagyományos kábelek 4-5 félé anyagot tartalmaznak. Bár a koaxiális kábelekhez többféle anyag szükséges, ezeket egyelőre importból kapjuk.

— Fennakadás nélkül? —
— Előfordulnak problémák. Biztonsági készletet kell tartanunk, de a szigorú előírások miatt, ezt csak úgy tehetjük meg, ha más anyagokból kevesebbet készletezünk. PVC-ből például ezer vagonnal használunk fel évente. 3-400 tonnát, tíz napra valót tudunk belőle raktározni.

— Mi okozta a PVC-hiányt? —

— A PVC-t a Borsodi Vegyi Kombináttól vásároljuk. A hozzávaló, úgynevezett lágyítót az Egyesült Vegyi Művek szállítja a BVK-nak. A lágyítóhoz szükséges ipari alkoholt román importból szerzik be. Elakadtak az importzállítások, s ez végigfutott a láncban. A végén a DELEP házgyárban is majdnem leállt a munka, csak nagyon nehezen tudtuk legyártani annyi kábelt, amennyit ott felhasználnak.

— Mit lehet ilyenkor tenni? —

— A Magyar Kábelművek központi anyagellátási osztályán keresztül adjuk le a rendelést. Ha hiány van, tőlük érdeklődünk. Ez végigmegy visszafelé a láncban, mindenki mond valamit, lehetőleg igyekszik hitegetni a másikat, emiatt aztán még nehezebb megtenni a szükséges intézkedéseket. A nyári első „PVC-krach” június 24-től július 22-ig tartott. Váratlanul ért bennünket. Többféle érgyártó gépnünk van: először leállítottuk a nagyteljesítményűeket, amelyek óránként 6-700 kiló PVC-t használnak fel. A kisebbek 50-100 kilós teljesítményűek, így jóval tovább mehettek. Sokféle műveletet lehet még végezni egy ideig. De nem a végtelenségig. Tudtuk előre, mikor fog el végleg a PVC, igyekeztünk kiszámítani, hogyan lesz legkisebb a veszteség. A Munka Törvénykönyve lehetővé teszi, hogy rendkívüli esetekben kényszerzabadságra küldjék a dolgozókat. Kénytelenek voltunk élni ezzel a lehetőséggel.

— Mit szólnak hozzá az érintettek? —

— Egymás között feltehetően sokat beszéltek róla, hiszen mindenképpen kevesebbet kerestek. Aki nem ment el szabadságra, órákban dolgozott, kevesebbet kapott. Aki elment, annak átlagfizetést adtunk, ő is rosszabbul járt. Szerencsére július volt, ilyenkor könnyebb rábeszélni az embereket, hogy menjenek szabadságra. Lementem minden műszakvezetőre és elbeszélgettem a dolgozókkal. Ilyen-

kor 1-2 órát naponta rá kell erre szánni. Odamentem a vezéregységhez, elmondtam nekik, amit én tudtam a helyzetről. Sikeresen elérni, hogy a körülményekhez képest végig jó maradt a hangulat. Igaz, volt aki írt a Szakszervezetek megyei Tanácsának, a Népszabadsághoz is ment egy levél. Kivizsgálták, megállapították, hogy törvénytelen és humánusan jártunk el.

— Hogyan szűnt meg a hiány? —

— Tőkés importból szereztek ipari alkoholt. Hegyes-halomtól követték telefonon, telexen a vagonokat. Sürgettük a vasutat, a BVK sajtómozdonyát elébe ment a kocsiknak.

— Mennyi lett a termelési kiesés? —

— Kevesebb, mint amire számítottunk. Az első PVC-hiányos időben 70-80 millió is lehetett volna, végül 40 millióval termeltünk csak kevesebbet a tervezettnél. Amikor megoldódott a PVC-gondunk, a három készárú kibocsátó üzemrészek odaadtuk az éves túlóra bérköltség addig fel nem használt részét. Kiosztását termelési feladatokhoz kötöttük. Azt is megmondtuk, a túlórapénzért nem kell feltétlenül túlórázni. A prémiumot a gyártási feladatokhoz kötöttük, nem az üzemen eltöltött időhöz. Az üzemvezetőségek elkezdtek gazdálkodni a prémiummal: a karbantartókat például saját mozgórészeketől jutalmazták a gyors munkáért. Adtunk jutalmat azoknak is, akik a magatartásukkal, megértésükkel bizonyították, hogy meg lehet osztani velük a gyár gondjait. Nem olyan rengeteg pénz volt ez, mégis jó hangulat alakult ki.

— Ekkor újra elakadt a PVC szállítása. —

— Ez a második periódus nem ért teljesen váratlanul bennünket, rövidebb ideig is tartott. Számomra

az volt a legfontosabb tapasztalat: tájékoztatni kell a dolgozókat, amikor probléma van, és jól kell élni az ösztönzés lehetőségeivel. Régen rengeteg túlóráról számoltak el a kábelgyárban is. Szabad szombaton, vasárnap felszökött a termelési mutató — a dupla pénz miatt. Hétfőn, az egyszerű munkanapon visszazuhant. Pihentek az emberek. Mi szükség volt erre? Pontos munkával a napi nyolc óra alatt is el lehet végezni a munkát.

— Nem megy ez a minőség rovására? —

— Jó normákat kell megállapítani. Már ez sem könnyű. Ki az átlagos dolgozó? Aki ügyes? Aki hajítja magát? Vissza kell adni a vezetőségek — minden szinten — a becsületét. Meg kell határozni a döntési lehetőségeit, és ellenőrizni. Nemcsak a műszaki fejlesztésben, hanem a vállalati munkaszervezésben is meg kell valósítani mindent, ami ésszerű.

— Mit szólnak ehhez a munkások? —

— Amikor megkaptuk a Kiváló Gyár címet, véget vettünk annak a gyakorlatnak, hogy csak minden harmadik embert hívunk meg az ünnepségre. Meghívtunk mindenkit: együtt dolgoztunk, a sikernek is örüljünk együtt! El is jöttek. Otthagytam a vállalati központ embereit, fogtam egy pohár sört, elmentem beszélgetni a munkásokkal. Sok emberrel váltottam szót azon a délutánon, s ezek a beszélgetések azt a meggyőződésemet erősítették meg: tisztességes célért radikális eszközökkel is lehet dolgozni. Azok az emberek, akiknek évtizedes munkája ennek a gyárnak az oszlopa, azt mondták: tisztán akarunk látni. És nem baj, ha keményebb a vezetés — ameddig következetes. Ezt szeretjük, és azt akarjuk, legyen rend. Nem félünk a munkától!

Tanács István

Győztes pénztárosok

A vásárlás mindennapihoz hozzátartozik önkiszolgáló boltbeli „gyűjtötünk” utolsó állomásaként a pénztáros, aki előtt nemegyszer hosszú sorban kigyóznak a vevők, s türelmetlenül topognak, mikor ulti már be kosarunk tartalmának árait a pénztárgéphe. Nem mindegy, milyen gyorsan jár a pénztáros ujjá, nem mindegy, milyen hamar szabadul a vevő. Hogy ez nem csupán fizetés, akarat vagy óhaj kérdése, hanem komoly szakmai követelmény is, arra jó példa a belkereskedelemnek az a kezdeményezése, amely idestova 12 éve hívja vevőkre az ország legjobb pénztárosait. Az idén a közelmúltban megtartott országos pénztáros versenyen kiemelkedő szegedi siker született. A Budapesten két napig tartó szakmai vetélkedőn a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat két csapatot indított, mégpedig a területi, azaz a vidéki versenyzőknek rendezett fordulón és az országos versenyen. A területi verseny első és második helyezette a két szegedi csapat lett. Tagjai megérdemlik, hogy névszerint említsük őket. A RATUS A 20 kategóriában első helyezést ért csapat: Tarján Imréné, a Csillag téri 76-os ABC; Gémes Anna, a Partizan utca—Április 4. utca sarkán lévő 23-as számú bolt; Papp Irén, aki ugyanitt dolgozik és Kurunczi Ilo-

na, a Kárász utca—Kölcsey utca sarkán lévő 31-es áruda pénztárosa. A második helyezett csapat tagjai: Pálffy Sándorné, a Komócsin téri 98-as áruda; Sári Györgyné, a Tarján ABC; Tóth Judit, a Szechenyi téri 8-as számú áruda és Farkas Mária, a Hunyadi sugárúti 79-es számú bolt pénztárosa.

Az országos versenyben is jól szerepeltek a szegediek, s itt harmadik helyezést értek el. A csapat tagjai: Tarján Imréné, Mihályiczki Ilo-na az ELIKER 6-os árudája pénztárosa, Farkas Mária és Pálffy Sándorné. Emellett az is említésre méltó, hogy az Anker géptípusban Mihályiczki Ilo-na 3. helyet szerzte meg az egyéni versenyben, míg Tarján Imréné 2. lett a RATUS A 20 pénztárgép kategóriában.

A Szegedi ELIKER pénztárosainak sikere nem kis mértékben köszönhető annak, hogy a vállalat nagy figyelmet fordít erre a — hivatalosan ugyan el nem ismert — szakmára. Nemrégiben ugyanis a belkereskedelmi továbbképző intézettel közösen Szegeden pénztárosképző iskolát indítottak, amelynek keretében foglalkoznak az élelmiszerboltok pénztárosainak szakmai-gyakorlati képzésével. Az eredmények egyértelműen igazolják, hasznos volt a befektetés és a Belkereskedelmi Minisztériumnak az a segítségével, amelynek keretében húsz pénztárgépet biztosított a szakemberképzéshez.

Szabályozzák a növények nemét

A Lett Egyetemen (Riga) végzett kísérletek bebizonyították, hogy mesterségesen szabályozható a növények neme. A kapott eredményeknek a szakértők véleménye szerint igen nagy a gyakorlati jelentősége. Egyes kultúráknál ugyanis sokkal több porzós virág képződik, mint termős. A magvak termikus kezelésével ez az arány változtatható a „gyengébb nem” javára, anélkül, hogy a beporzásnál veszteségek lépjenek fel. A módszert sikerrel alkalmazták az uborkánál, amelynek terméshozama mintegy 15-20 százalékkal növekedett. Ugyanígy sikerült növelni a paradicsom terméshozamát is.

A geológiai változások atlasza

Az ember — miközben épít, kiaknázza az ásványi nyersanyagkincseket, hasznosítja a talajvizet és a felszíni vízkészleteket — nem mindig a kívánatos irányban és mértékben befolyásolja a geológiai környezetet. Ez a jelenség már világszerte sürgeti a környezetvédelem megszervezését.

A varsói egyetem hidrogeológiai kutatóintézetének munkatársai szovjet kollégáikkal — a moszkvai Lomonoszov Egyetem tudósaival — jelentős vállalkozásba kezdtek néhány évvel ezelőtt, amikor elhatározták: különleges atlaszt szerkesztenek amelynek térképei Kelet-Európa geológiai környezetének az emberi beavatkozás következtében előállott változásait mutatják. A nagyszabású fel-

adatnak azóta újabb segítőtársai is akadtak bolgár, csehszlovák, magyar és NDK-beli tudósok személyében.

A vállalkozás a maga nemében egyedülálló a világon. A gondosan összegyűjtött adatok topográfiai ábrázolásával az atlasz szerkesztői nagy segítséget nyújtanak a geológiai kutatók munkájához, valamint az ökológiai viszonyoknak megfelelő területtervezéshez, az egyes területek helyes, gazdaságos feltárásához.

A tudományos munkát prof. dr. Habil W. Kowalski, a varsói és prof. E. Szergejev, a moszkvai egyetem tanára irányította, az atlasz kinyomtatását az NDK vállalta.

(BUDAPEST—INTERPRESS)

Hogyan élt Juhász Gyula?

Péter László könyve

„Alig van magyar költő, aki annyira azonosított volna egy várossal, egy tájjal. Egészen bezárult ebbe a légkörbe, minden más vidékre ennek az egynek a színeit vetítette. Szegedet képviselte még amikor elvagyott is. Szenvedve szerette, mikor talán azt hitte, hogy legjobban gyűlöli: ahogyan magunkat szeretjük és gyűlöljük egyszerre. Egy város és egy táj költője lett, vidéki költő, s egyre tudatosabban az. E vidéki végtét úgy nehezült rá, mint egy eredeti bűn... Aligha lehetnének találobb, tömörebb mondatokat. Juhász Gyula és Szeged kapcsolata, mint a Babitsé. Bölcsőhelye és tragikus végzetének helyszíne ez a város. Verseinek vissza-visszatérő motívuma, Juhász Gyulának, Szeged nagy költőjének küzdelmes, tragikus sorsa kel életre abban az életrajzi kötetben, amelyet Péter László szegedi irodalomtörténész, a Móra Ferenc Múzeum főmunkatársa írt meg. A színes, ismeretterjesztő kötet a Móra Ferenc Könyvkiadó „Így élt...” sorozatának legújabb köteteként a napokban került a könyvesboltokba.

Péter László tizenkét fejezetben tárgyalja a költő élet-történetét, barátaihoz, családjához való viszonyát, s közben — szinte észrevétlenül — tárulkozik ki az olvasó előtt a századelő irodalmi, politikai életének társadalomrajza. Számtalan hely-történeti érdekesség kerül napvilágra az életút kapcsán a költő szülőházaról, szegedi utcákról, terekről, a város történelméről. A kötet elején, a családi kapcsolatok taglálása után a szerző nemcsak a költő neveltetésének, tanulmányainak mozzanatait vizsgálja fel, hanem keresi, kutatja azokat a szellemi, irodalmi indítékokat, amelyek döntő szerepet játszottak Juhász Gyula költővé válásában. Eleven képet fest az ifjú poétát ért baráti behatásokról is. Érdekes adalékok bukkannak elő a költőt Ady Endréhez, Babits Mihályhoz, Dutka Ákoshoz — a holnaposokhoz fűződő

viszonyról is. A kezdő tanár-költő „Canossa járásának” minden apró mozzanatát figyelemmel kíséri a szerző. Bepillantást enged a Máramaroszigeten eltöltött évekről, Nagyváradon, Szokolcán és Makóra, majd ismét Szegedre kanyargó életút minden állomásába.

Hányzott élettörténetnek hátterében lépten-nyomon felszellenek a századelő Magyarországon sanyarú társadalmi viszonyai. Egy olyan világé, ahol egy tehetséges, lendületes fiatal költő a kibontakozás éveit eldugott kisvárosokban kényserül töltötte, távol a nyüzsgő irodalmi élettől, nemegyszer szorongató kenyér- és állás gondokkal küzdve. Péter László biztos kézzel rajzolja meg a Horthy-Magyarország történelmi fonákságait, s Juhász Gyula helyzetét.

A kötetnek — és Juhász Gyula életének is — a legmozgalmasabb és legizgalmasabb fejezete a Tanácsköztársaság időszakára esik. „A Nemzeti Tanács jegyzője, a szegedi Polgári Radikális Párt alelnöke, a Szabad Egyetem és a Szabad Líceum rendszeres előadója, a decemberben induló hetilap a Tűz főmunkatársa, s utóljára, de nem utolsósorban a Délmagyarország költője és rendszeres vezérrikkírója, páratlan szenvedéssel vette ki részét a szegedi küzdelemből.” — összegzi ezt az időszakot a kötet, Juhász Gyula verssel

köszönti az új rendet (Első szabad ének). Hitte, hogy a világ átváltozáival, megváltozik az ő élete is, hogy szükség lesz rá, mint költőre, publicistára, a kultúra terjesztőjére rajongással szeretett szülővárosában és hazájában. Költeményeivel, cikkeivel és egész emberi magatartásával tett hitet a fordadalom mellett. A proletárdiktatúra bukásával Juhász Gyula élete is gyökereken átalakult, mint mindenki, aki azonosodott a forradalommal. Az üldözés, a kitaszítottság keserű kenyeret jutott osztályrészül neki, aki mindig is igényelte a nyilvánosságot, a költőként szólás lehetőségét.

Élete hátralevő részében remeteként, a világtól elvonulva élt, s egyre inkább elhatárolódott rajta betegsége. 1937 április 6-án magamagát szakította el a világtól, a költészetől — örökre. Csak 54 éves volt. „Te még enyém vagy, és enyém maradsz, / A földemet elvették, de vízem még / — Vér és könny üszik benned s anyni emlék — / Híven kitartassz, mint a gyász s panasz” — vallotta egyik versében a Tiszáról. Szobra ma ott áll a szeretett folyó partján, S Szeged népe mindig tisztelttel gondol a város költőfiára. Gondolatait, verseit, élettörténetét megőrizték, s tovább adjuk. Ezt segíti Péter László kiváló életrajzi kötete is.

Rafai Gábor

Gyűjtsd a MÁRKA-kupakot!

Ha bármilyen Márka kupakot összegyűjt, és 1981. március 1-ig beküldi, vagy bevviszi azokat a Márka-kupak központba (Budapest, Hegedű u. 9. 1061),

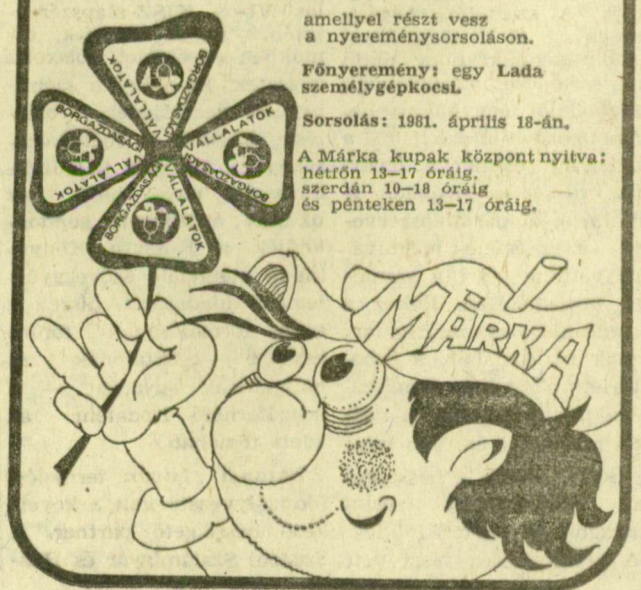
sorsjegyet kap,

amellyel részt vesz a nyereménysorsoláson.

Főnyeremény: egy Lada személygépkocsi.

Sorsolás: 1981. április 18-án.

A Márka kupak központ nyitva: hétfőn 13-17 óráig, szerdán 10-18 óráig és pénteken 13-17 óráig.

A mártélyi Fürst Sándor Tsz

igásló- és csikó-árverést

tart s tehénészeti telep bekötés útja mellett legelőn
1980. november 10-én 9 órakor.